

A láthatatlan munka napja

Április első keddeje EU-szerte a láthatatlan munka napja. Az elgondolás, hogy elismerjük azt az értékes és pótolhatatlan munkát, amelyet elsősorban a nők, az édesanyák, de mellettük számos férfi és apa is végez a gyermekek, idős, beteg vagy fogyatékossgal élő családtagok gondozásában, továbbá önkéntesként civil szervezetekben, helyi közösségekben, Kanadából indult útjára, és az Európai Unió több tagországában is gyökeret vert. Egy felmérés szerint az ilyen munka becsült értéke eléri az uniós GDP legalább egyharmadát, jelentős mértékben járul hozzá a gazdaság fenntartásához, a munkaerő megújulásához, a fiatalok felneveléséhez, erősíti a generációk közötti együttműködést és szolidaritást, tehermentesíti az állami intézményrendszert.

Napjainkban már európai álláspont, hogy a köz javáért végzett, meg nem fizetett munka is bekerüljön a statisztikákba, hogy a társadalom ismerje el az ilyesfajta tevékenység erkölcsi és anyagi értékét. El kell érni, hogy az ezeket a feladatokat ellátókat ne tekintsük inaktívnak, hogy megszüntessék az őket érő diszkriminációt, hogy megbecsüljék őket, akik csendben dolgoznak a családban és egyéb, a társadalmat átszövő közösségekben.

További fontos törekvés, hogy a társadalom és az államok is a szakmai karrierrel egyenrangúnak tekintsék a családért vagy a közösségért végzett munkát, illetve hogy a munkaerőpiacon kívül végzett munkát az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférésben és a nyugdíjszámításnál is elismerjék.

Mi számít láthatatlan munkának? Minden olyan munka, amelyért nem kap fizetést az azt végző személy. Jellemzően ezek házi- illetve ház körüli munkák, csecsemőgondozás, gyermeknevelés, beteg, idős, vagy fogyatékos személyekről való gondoskodás, illetve a közösség érdekében végzett önkéntes munka. Ez a munka rögtön látható és elismert munkának számít, ha nem a család egy tagja végzi, hanem felvesznek valakit elvégzésére, vagy ha egy állami (önkormányzati) intézmény látja el ezeket a feladatokat.

A magyar nők átlagosan heti tíz órával többet töltenek csecsemőgondozással, gyerekneveléssel, hat órával többet főzéssel és házimunkával a férfiaknál. Még akkor is több fizetetlen munkát végeznek (és ez ellen nincs is különösebb kifogásuk), ha ők a kenyérkeresők a családban, és a férfi munkanélküli. Az idősekről való gondoskodás terén azonban nincs jelentős különbség a nemek között.

Ha a láthatatlan munka terhei kiegyenlítődnének a nemek között, a nők ki mernének tekinteni a négy fal közül, és jobban megtalálnák céljaikat a munka világában. A szakértők tapasztalatai szerint sok nő önbizalomhiányban szenved, a gyermekvállalás és több év kihagyás után nincs bátorsága visszatérni. Az otthoni munkavégzés viszont csak akkor szolgálhatja a nő érdekét, ha céljai elérését, tehetségének kibontakozását segíti, és nem kiszolgáltatottá teszi őt.

A szakemberek egyetértenek abban, hogy elsősorban a nők önbizalmát, önértékelését kell helyreállítani, önérvényesítési készségüket, öngondoskodásra törekvésüket kell fejleszteni. Hiába segíti ugyanis a munkahelyvédelmi akcióterv az anyukák reintegrációját, a tapasztalat azt mutatja, sokan nem azzal küzdenek, hogy nem veszik vissza őket, hanem azzal, hogy nincs bátorságuk visszatérni több év kihagyás után. Persze nincsenek sablonok, sémák, amelyek mindenki számára jó megoldást jelentenének, mindenkinek a saját útját kell megtalálnia. Akinek az az útja, hogy otthon tartja a frontot, annak ehhez ugyanolyan bátorság kell, mint a másoknak, aki vállalkozó lesz, vagy visszamegy nyolc órás munkakörbe. Viszont nem lehet élesen elválasztani a karriert, az önmegvalósítást és a családi életet, mindenkinek egy élete van, amire kerek egészként kell tekinteni.

Összeállította: Kovács Anikó